

Szwedzkie Archiwum Lenne w Stralsundzie w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie

I. Prawo lenne i kancelaria lenna na Pomorzu

Prawo lenne to część prawa prywatnego rzeczowego, narodziło się we wczesnym średniowieczu (VIII-X wiek) w cesarstwie karolińskim w wyniku wprowadzenia systemu nadań i beneficjów przez monarchów w zamian za określone obowiązki, głównie służbę wojskową konno. Było to prawo zwyczajowe i normowało stosunki między seniorem a wasalem. Wraz z rozbiemem monarchii Karolingów w prawie lennym wystąpiły regionalne różnicowania.

Ostatecznie wykształciły się dwa systemy longobardzki (Longobardische) i frankoński (Fränkische). Podstawową różnicą była zasada dziedziczenia lenna, w prawie longobardzkim (Longobardisches Recht) – według zasad prawa powszechnego, czyli równego podziału między synów, a frankońskim – primogenitury i niepodzielności majątku .

Ten pierwszy narodził się jako prawo pisane w na przełomie XI i XII wieku w północnych Włoszech będących wówczas częścią cesarstwa. Podstawą kodyfikacji były miejscowe zwyczaje lenne, które zebrano w zbiór „Księgi Lenne” (Lehnbuch). Przepisy te pochodziły przede wszystkim z Lombardii i uzupełniono je również o cesarskie ustawy w sprawach lennych oraz wyroki sądowe. Na początku XIII wieku powstała kolejna redakcja longobardzkiego prawa lennego zwana „Vulgatą”. Redakcja ta stała się częścią nowel Corpus iuris civilis (jako dziesiąty zbiór nowel) i wraz z całym prawem rzymskim recypowana w Niemczech. Tu też prawo lenne znalazło się również w Zwierciadle Saskim (Sachsenpiegel 1220–1235) .

Cały artykuł Patrz: [pdf](#)

Paweł Gut

AP Szczecin